

Melléklet

**a Gyermek utáni ellátások a TB rendszerében
című kiadványhoz**

A családtámogatási ellátások

A kiadvány röviden áttekinti a családtámogatási ellátásokat, melyeket a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (rövidítve és a továbbiakban: Cst.) szabályoz.

I. Anyasági támogatás

A kiadvány I. alfejezete az anyasági támogatás szabályait foglalja össze röviden, ezt a Cst. 29-33. §-ai szabályozzák.

A Cst. 29. §-a a jogosultak körét határozza meg az alábbiak szerint:

29. § (1) Anyasági támogatásra jogosult a szülést követően

a) az a nő, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - várandósgondozáson vett részt;

b) az örökbefogadó szülő, ha a szülést követő hat hónapon belül az örökbefogadást jogerősen engedélyezték;

c) a gyám, ha a gyermek a születését követően hat hónapon belül - jogerős határozat alapján - a gondozásába kerül.

(2) Az anyasági támogatás az (1) bekezdés a) pontja szerinti jogosultat akkor is megilleti, ha a gyermek halva született.

A Cst. 30. § kimondja, hogy amennyiben az anyasági támogatásra jogosult nő a támogatás felvételét megelőzően meghal, úgy az anyasági támogatást az anyával egy háztartásban élt apának kell kifizetni, ezen személy hiányában annak a személynek, aki a gyermek gondozását ellátja.

Az anyasági támogatás összegét a Cst. 31. §-a határozza meg. Eszerint az anyasági támogatás - gyermekenkénti - összege azonos a gyermek születésének időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének 225%-ával, ikergyermek esetén 300%-ával.

A Cst. 32. § szerint az anyasági támogatás megállapítása iránti kérelmet a szülést követő hat hónapon belül lehet benyújtani, de a kérelem késedelmes benyújtása esetén igazolási kérelem benyújtásának van helye.

A Cst. 33. § azt szabályozza, hogy mikor nem jár anyasági támogatás, így a támogatás nem jár ha

a) a szülők a gyermek születését megelőzően nyilatkozatban hozzájárultak a gyermek örökbefogadásához;

b) a megszületett gyermek a gyámhatóság jogerős határozata alapján családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodásban részesül.

(2) Az anyasági támogatás - a szülést követő hat hónapon belül benyújtott igény esetén - megilleti a jogosultat, ha

a) a gyermek örökbefogadásához való hozzájárulásról szóló nyilatkozatot visszavonták;

b) a családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodást megszüntetik, és a továbbiakban az anya gondoskodik a gyermek neveléséről.

A kérelem anyasági támogatás megállapítására című formanyomtatvány letölthető az alábbi weboldalról:

<https://cst.onyf.hu/hu/nyomtatv%C3%A1nyok/anyas%C3%A1gi-t%C3%A1mogat%C3%A1s/44-k%C3%A9relem-anyas%C3%A1gi-t%C3%A1mogat%C3%A1s-meg%C3%A1llap%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1ra.html>

II. Családi pótlék

A kiadvány II. alfejezete tartalmazza családi pótlék szabályainak rövid összefoglalását. Az erre vonatkozó törvényi rendelkezések a Cst. 6-15. §-ban találhatók.

A Cst. 6. §-a rendelkezik a családi pótlék két formájáról, így a 6. § (1) bekezdés megnevezi a nevelési ellátást és az iskoláztatási támogatást.

A nevelési ellátásra jogosultakat a Cst. 7. §-a határozza meg, az alábbiak szerint:

7. § (1) Nevelési ellátásra jogosult

a) a vér szerinti vagy örökbe fogadó szülő; a szülővel együtt élő házas társ; az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van; a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel életvitelszerűen együtt él és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja (a továbbiakban együtt: szülő); a

nevelőszülő; a gyám; továbbá az a személy, akihez a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § (1) bekezdése alapján a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a saját háztartásában nevelt,

b) a gyermekotthon vezetője a gyermekotthonban nevelt,

c) a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett,

d) a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka vagy a javítóintézet igazgatója a büntetés-végrehajtási intézet anyagyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén elhelyezett,

még nem tanköteles gyermekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

(2) Saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.

(3) Nevelési ellátásra jogosult - a gyermekre tekintettel folyósított iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától a gyermek tizennyolcadik

életévének betöltéséig - az (1) bekezdés a)-c) pontja szerinti személy

a) a tizenhatodik életévét betöltött, a sajátos nevelési igény tényét megállapító szakértői vélemény alapján középsúlyosan vagy súlyosan értelmi fogyatékos, illetve siketvak gyermekekre tekintettel,

b) azon tizenhatodik életévét betöltött gyermekekre tekintettel, aki tankötelezettségét fejlesztő nevelés-oktatás, vagy fejlesztő iskolai oktatás keretében teljesítette,

c) az a) és b) pontban meghatározottakon túl a tizenhatodik életévét betöltött azon gyermekekre tekintettel, aki a tankötelezettsége megszűnését követően súlyos betegsége vagy fogyatékosága következtében önálló életvitelre képtelen és önkiszolgálási képessége hiányzik.

Az iskoláztatási támogatás szabályait a Cst. 8. §-a határozza meg.

8. § (1) Iskoláztatási támogatásra jogosult

a) a 7. § (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott személy, továbbá a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy

aa) a tanköteles gyermekekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint

ab) a tankötelezettsége megszűnését követően közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek (személy) a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti; továbbá

b) a javítóintézet igazgatója vagy a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, és gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló,

ba) tanköteles gyermekekre tekintettel a tankötelezettség teljes időtartamára,

bb) a tankötelezettsége megszűnését követően köznevelési intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek a tizennyolcadik életévét betölti.

A családi pótlék mindkét formájára és összegére vonatkozó szabályokat a Cst. 9-14. §-i tartalmazzák:

9. § (1) Ugyanazon gyermek (személy) után járó családi pótlék - a (4) bekezdés szerinti kivétellel - csak egy jogosultat illet meg.

(2) Azután a gyermek (személy) után, akire tekintettel nevelési ellátást folyósítanak, iskoláztatási támogatás nem folyósítható.

(3) Ha a gyermek együtt élő szülők háztartásában él, a családi pótlékot - együttes nyilatkozatuk alapján - bármelyik szülő igényelheti, mégpedig nyilatkozatuk szerint gyermekenként. Megállapodás hiányában az ellátást igénylő szülő személyéről - kérelemre - a gyámhatóság dönt.

(4) Ha a szülők időszakonként felváltva gondozzák gyermeküket és a szülői felügyeleti jog mindkét szülő esetében fennáll, a családi pótlékra - közös kérelmükre, 50-50%-os arányban - mindkét szülő jogosult. A kérelemhez csatolni kell a szülők arról szóló közös nyilatkozatát, hogy a gyermek gondozásáról, neveléséről saját háztartásaikban felváltva gondoskodnak.

A családi pótlék havi összege a családban nevelt gyermekek számától és attól is függ, hogy a gyermeket nevelő személy egyedülálló-e. A Cst. 11. § (1) bekezdésének legfontosabb erre vonatkozó szabályai az alábbiak:

- a) egygyermekes család esetén 12 200 forint,
- b) egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén 13 700 forint,
- c) kétgyermekes család esetén gyermekenként 13 300 forint,
- d) két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 14 800 forint,
- e) három- vagy többgyermekes család esetén gyermekenként 16 000 forint,
- f) három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 17 000 forint,
- g) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 23 300 forint,
- h) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 25 900 forint,

i) a 7. § (2) bekezdése szerinti személy esetén - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - 20 300 forint.

A kérelem családi pótlék megállapítására című formanyomtatvány letölthető az alábbi weboldalról:

<https://cst.onyf.hu/hu/nyomtatv%C3%A1nyok/csal%C3%A1di-p%C3%B3tl%C3%A9k/49-k%C3%A9relem-csal%C3%A1di-p%C3%B3tl%C3%A9k-meg%C3%A1llap%C3%ADt%C3%A1s%ADt%C3%A1s%C3%A1ra.html>

III. A gyermekgondozási támogatás

A kiadvány III. alfejezete röviden összefoglalja a gyermekgondozási támogatások, azaz a GYES és a GYET legfontosabb szabályait. Az ezekre vonatkozó törvényi rendelkezések a Cst. 19-28. §-ban kapnak helyet. A Cst. 19. § úgy rendelkezik, hogy a gyermeket nevelő szülő, illetve gyám a gyermek gondozására tekintettel - havi rendszerességgel járó - gyermekgondozást segítő ellátásra, gyermeknevelési támogatásra (a továbbiakban együtt: gyermekgondozási támogatás) jogosult. A nagyszülő

gyermekgondozást segítő ellátásra a szülő jogán szerezhethet jogosultságot.

III./1. GYES

A kiadvány a III./1. cím alatt a GYES szabályait mutatja be röviden. A gyermekgondozást segítő ellátásra jogosultak körét a Cst. 20 – 20/B. §-a tartalmazza.

20. § (1) Gyermekgondozást segítő ellátásra jogosult a szülő - ideértve a kiskorú szülőt a 11. § (4) bekezdésében meghatározott esetben -, valamint a gyám - ide nem értve a gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt - a saját háztartásában nevelt

- a) gyermek 3. életévének betöltéséig,
- b) ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig,
- c) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig.

(2) Amennyiben ikergyermekek esetén a tankötelessé válás éve nem egyezik meg, úgy az (1) bekezdés alkalmazása

során a legkésőbb tankötelessé váló gyermeket kell figyelembe venni.

A nagyszülő GYES-re való jogosultságát a Cst. 20/A. § határozza meg.

20/A. § (1) A 20. §-ban megjelölt jogosultakon kívül, de az ott meghatározott feltételek mellett a gyermek szülőjének vér szerinti, örökbe fogadó szülője, továbbá annak együtt élő házastársa (a továbbiakban együtt: nagyszülő) is jogosult a gyermekgondozást segítő ellátásra, ha

- a) a gyermek az első életévét betöltötte,
- b) a gyermek gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik,
- c) a gyermek szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozást segítő ellátásról lemondanak és egyetértenek a gyermekgondozást segítő ellátásnak nagyszülő részéről történő igénylésével, és
- d) a szülő háztartásában nincs másik olyan gyermek, akire tekintettel gyermekgondozást segítő ellátást folyósítanak.

(2) A gyermekkel nem közös háztartásban élő szülő (1) bekezdés c) pontja szerinti egyetértő nyilatkozatát - kérelemre - a gyámhatóság pótolhatja.

(3) Ha a szülő az egyetértő nyilatkozatát visszavonja és azt a (2) bekezdés alapján a gyámhatóság nem pótolja, a visszavonás a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát megszünteti. Az ellátást az egyetértés visszavonását tartalmazó nyilatkozatnak az igényelbíráló szervhez történő benyújtását követő hónap utolsó napjától kell megszüntetni.

(4) A nagyszülő részére a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén kizárólag akkor állapítható meg, ha

a) ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és

b) a jogosultsági feltételek a szülő esetében is fennállnak.

(5) A nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságát akkor is meg kell szüntetni, ha olyan kizáró körülmény áll be, amely a szülő az ellátásnak saját maga általi igénybevétele esetén a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultságának elvesztését vonná maga után.

(6) Ha a szülő a gyermek után gyermekápolási táppénzt vesz igénybe, ez a körülmény a nagyszülő gyermekgondozást segítő ellátásra vonatkozó jogosultságát nem érinti.

A GYES melletti munkavállalás lehetőségét a Cst. 21-21/A. § az alábbiak szerint szabályozza:

21. § (1) A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő személy - ide nem értve a nagyszülőt, az örökbe fogadó szülőt a 20/B. § szerinti esetben, továbbá a kiskorú szülő gyermekének gyámját - kereső tevékenységet a gyermek fél éves koráig nem folytathat.

21/A. § (1) A gyermekgondozást segítő ellátásban részesülő nagyszülő kereső tevékenységet a gyermek hároméves kora után, heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés az otthonában történik.

A kérelem gyermekgondozást segítő ellátás megállapítására című formanyomtatvány letölthető az alábbi weboldalról:

<https://cst.onyf.hu/hu/ell%C3%A1t%C3%A1sok/gyermekgondoz%C3%A1si-seg%C3%A9ly/m%C3%A9lt%C3%A1nyoss%C3%A1gb%C3%B3l-meg%C3%A1llap%C3%ADthat%C3%B3-gyermekgondoz%C3%A1si-seg%C3%A9ly/nyomtatv%C3%A1nyok.html>

III./2. A gyermeknevelési támogatás (GYET)

A kiadvány a III./2. cím alatt a GYET szabályait foglalja össze. A GYET-re jogosultak körét és a jogosultsági időtartamot a Cst. 23. § szabályozza:

23. § (1) Gyermeknevelési támogatásra az a szülő és az a gyám - ide nem értve a gyermekvédelmi gyámot és a kizárólag egyes gyámi feladatok ellátására kirendelt nevelőszülőt - jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorú gyermeket nevel.

(2) A gyermeknevelési támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévének betöltésétől a 8. életévének betöltéséig jár.

A GYET melletti munkavégzés lehetőségéről a Cst. 24. § rendelkezik.

24. § A gyermeknevelési támogatásban részesülő személy kereső tevékenységet heti harminc órát meg nem haladó időtartamban folytathat, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkavégzés otthonában történik.

A GYES-re, illetve a GYET-re vonatkozó külön szabályokat követően a Cst. 25-28. § tartalmazza a gyermekgondozási támogatásra (tehát mindkét ellátásra) vonatkozó közös szabályokat.

25. § (1) A gyermekgondozási támogatást a gyermekkel közös háztartásban élő szülők bármelyike igénybe veheti. Megállapodás hiányában a támogatást igénylő szülő személyéről - kérelemre - a gyámhatóság dönt.

(2) Ha a szülők egyidejűleg több gyermek után lennének jogosultak a gyermekgondozási támogatás egyik vagy mindkét formájára, úgy a támogatást - ide nem értve a (3) bekezdés szerinti esetet - csak egy jogcímen, és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani.

(2a) Ha a gyám egyidejűleg több gyermek után lenne jogosult a gyermekgondozási támogatás egyik vagy mindkét formájára, a támogatást részére csak egy jogcímen lehet

megállapítani azzal, hogy a gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság megállapítása esetén a (3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(3) Gyermekgondozást segítő ellátásra való jogosultság egyidejűleg legfeljebb két gyermekre tekintettel állhat fenn azzal, hogy a (2a) bekezdés és e bekezdés alkalmazásában az egyazon várandósságból született ikergyermekeket egy gyermeknek kell tekinteni.

Az ellátások havi összegéről a Cst. 26. § az alábbiak szerint rendelkezik.

26. § (1) A gyermekgondozási támogatás havi összege - függetlenül a gyermekek számától - azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével, töredékhónap esetén egy naptári napra a havi összeg harmincad része jár.

(2) A gyermekgondozást segítő ellátás havi összege ikergyermekek esetén azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 2 gyermek esetén 200%-ával, 3 gyermek esetén 300%-ával, 4 gyermek esetén 400%-ával, 5 gyermek esetén 500%-ával, 6 gyermek esetén 600%-ával (2017-ben az öregségi nyugdíj legkisebb összege 28.500,- Ft).

A kérelem gyermeknevelési támogatás megállapítására című
formanyomtatvány letölthető az alábbi weboldalról:

<https://cst.onyf.hu/hu/nyomtatv%C3%A1nyok/gyermeknevel%C3%A9si-t%C3%A1mogat%C3%A1s/69-k%C3%A9relem-gyermeknevel%C3%A9si-t%C3%A1mogat%C3%A1s-meg%C3%A1llap%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1ra.html>

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai

A Cst. szerinti családtámogatási ellátásokkal ellentétben az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásainak feltétele a társadalombiztosítási jogviszony megléte. Azt, hogy ki minősül biztosítottnak a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (rövidítve és a továbbiakban: Tbj.) 5. §-a szabályozza, az alábbiak szerint:

5. § (1) E törvény alapján biztosított

a) a munkaviszonyban (ideértve az országgyűlési képviselőt és a nemzetiségi szószólót is), közalkalmazotti, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, állami szolgálati jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági

szolgálatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja, a Független Rendészeti Panasztestület tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona (a továbbiakban: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,

b) a szövetkezet tagja, aki a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik, kivéve az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagját - 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt is -, a közérdekű nyugdíjas szövetkezet öregségi nyugdíjban részesülő tagját, valamint a szociális szövetkezetben tagi munkavégzés keretében munkát végző tagot,

c) a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló,

d) az álláskeresési támogatásban részesülő személy,

e) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni vállalkozó,

f) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő társas vállalkozó,

g) a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személy - a külön törvényben meghatározott - közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,

h) az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személy, kivéve a saját jogú nyugdíjast,

i) a mezőgazdasági őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve

1. az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját,

2. az egyéb jogcímen - ide nem értve a g) pont és a (2) bekezdés szerint - biztosítottat,

3. a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,

j) a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvényben meghatározottak szerint a főállású kisadózóként bejelentett személy,

k) az állami projektértékelői jogviszonyban álló személy.

A Tbj. indokolásának a biztosítottakról szóló fejezete kifejti, hogy a társadalombiztosítás valamennyi ellátására jogosultak a biztosítottak. A biztosítottak körét úgy határozza meg a Tbj., hogy az kiterjed valamennyi munkavégzéssel, illetve személyes közreműködéssel járó jogviszony keretében munkát végző személyre. A törvény meghatározza a biztosítási kötelezettség kezdetének és végének időpontját, a biztosítás szünetelésének eseteit, valamint azt az esetet is, amikor az ellátásra jogosultság külön megállapodás esetében állapítható meg.

A fentiek szerint biztosított személyek ellátási jogosultságát a járulékfizetés (az ún. KATA adózást választók esetében pedig a járulékfizetést kiváltó KATA (2017-ben 50.000,- Ft

az ún. főállású és 25.000,- Ft a nem főállású KATA adózók esetében) megfizetése) alapozza meg. A járulékfizetést a Tbj. 18. § (1) bek. a) pontja az alábbiak szerint szabályozza.

18. § (1) A társadalombiztosítási ellátások és a munkaerő-piaci célok fedezetére

a) a biztosított természetbeni egészségbiztosítási járulékot, pénzbeli egészségbiztosítási járulékot és munkaerő-piaci járulékot (a továbbiakban együtt: egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék), valamint nyugdíjjárulékot, a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni és társas vállalkozó nyugdíjjárulékot fizet.

Ugyanezen szakasz (5) bekezdése kimondja, hogy a járulékokat a járulékalapot képező jövedelem kifizetésekor irányadó járulékmértékek szerint kell megfizetni. A járulékokat a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony megszűnését követően kifizetett (kiosztott) járulékalapot képező jövedelem után is meg kell fizetni. A fizetendő járulék mértékére vonatkozó rendelkezés a Tbj. 19. § (3) bekezdésében található, mely szerint a biztosított által fizetendő egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke 8,5 százalék. Az egészségbiztosítási- és munkaerő-

piaci járulékon belül a természetbeni egészségbiztosítási járulék 4 százalék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék 3 százalék, a munkaerő-piaci járulék 1,5 százalék. A Tbj. 19. § (2) bek. alapján a biztosított (és más személyek) által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke 10 százalék, azonban ezek a befizetések a nyugdíjrendszert, nem pedig az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásait finanszírozzák.

Az ún. együttfolyósítási tilalmakat a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (rövidítve és a továbbiakban: Ebtv.) 39. § az alábbiak szerint határozza meg.

39. § (1) Az, aki ugyanazon biztosítási jogviszony alapján egyidejűleg táppénzre vagy baleseti táppénzre, csecsemőgondozási díjra, illetve gyermekgondozási díjra is jogosult, választása szerint - az e törvényben foglalt kivételekkel - csak az egyik ellátást veheti igénybe.

(2) Az, aki ugyanazon gyermek jogán egyidejűleg gyermekgondozást segítő ellátásra, gyermeknevelési támogatásra (a továbbiakban együtt: gyermekgondozási támogatás) és az (1) bekezdés szerinti ellátásokra is jogosult,

választása szerint csak az egyik ellátást veheti igénybe, kivéve azt a személyt, aki gyermekgondozási támogatás, illetve gyermekgondozási díj igénybevétele mellett munkát vállal és keresőképtelenségére tekintettel táppénzre vagy baleseti táppénzre jogosult.

(3) Ha a szülők a közös háztartásukban élő gyermekük után egyidejűleg jogosultak táppénzre, csecsemőgondozási díjra, gyermekgondozási díjra, valamint gyermekgondozási támogatásra, választásuk szerint - a (7) bekezdésben foglaltakat kivéve - az ellátást csak az egyik szülő veheti igénybe.

(4) A szülő a különböző korú gyermekei jogán a gyermekgondozást segítő ellátást és az (1) bekezdés szerinti ellátásokat egyidejűleg is igénybe veheti.

(5) Ha a szülő különböző korú gyermekeire tekintettel az egyik gyermeke után jogosult csecsemőgondozási díjra vagy gyermekgondozási díjra, akkor a másik gyermeke jogán járó csecsemőgondozási díjat vagy gyermekgondozási díjat egyidejűleg is igénybe veheti.

(6) Ha a szülők a közös háztartásban élő gyermekeik jogán egyidejűleg gyermekgondozási támogatásra, illetve az (1) bekezdés szerinti ellátásokra is jogosultak, választásuk

szerint - kivéve a (7) bekezdésben foglaltakat - a gyermekek után járó ellátásokat csak az egyik szülő veheti igénybe.

(7) A közös háztartásban élő gyermek jogán - választásuk szerint - a szülők valamelyike gyermekápolási táppénzre szerezhet jogosultságot.

Az Ebtv. indokolásának a törvény 39. §-hoz fűzött része szerint a fenti kedvezményes rendelkezések célja a gyermekvállalás ösztönzése, az élveszületések számának növelése és a kisgyermekes szülők számára a munkaerőpiacra való visszatérés feltételeinek javítása. Ezek a célok több gyermek vállalása esetén az egyes gyermekek után járó ellátások párhuzamos folyósításával, a felsőoktatási tanulmányokat folytató fiatalok és pályakezdő diplomások gyermekgondozási díjra (GYED) való jogosultságának biztosításával és a gyermekgondozási ellátások igénybevétele után ismét munkába állni szándékozó három- és többgyermekes szülők foglalkoztatása esetén igénybe vehető adókedvezmény időtartamának meghosszabbításával érhető el.

IV. A csecsemőgondozási díj (CSED)

A kiadvány IV. alfejezete a csecsemőgondozási díj (CSED) szabályait ismerteti részletesen.

IV./1. Kinek jár a CSED és milyen időtartamra?

A CSED-re való jogosultság feltételeit az Ebtv. alábbi szakaszai szabályozzák.

Az Ebtv. 40. § (1) bekezdése alapján csecsemőgondozási díjra jogosult az a nő, aki a gyermeke születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt, és akinek a gyermeke

a) a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül születik, vagy

b) a biztosítás megszűnését követően negyvenkét napon túl baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt vagy a folyósítás megszűnését követő huszonnyolc napon belül születik.

Ugyanezek szakasz (1a) bekezdése szerint a szülő nő csecsemőgondozási díjra való jogosultsága legkésőbb a gyermek születésének napjával, koraszülött gyermekre tekintettel a szülési szabadság első napjával nyílik meg.

A 365 napos (nem feltétlenül folyamatos) biztosítási jogviszonyba az Ebtv. 40. § (2) bek. szerint be kell számítani

- a) a biztosítás megszűnését követő baleseti táppénz, csecsemőgondozási díj, gyermekgondozási díj - kivéve a 42/E. § alapján megállapított gyermekgondozási díj - folyósításának az idejét,
- b) közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideje folytatott tanulmányok idejéből 180 napot,
- c) a rehabilitációs járadék, rehabilitációs ellátás folyósításának idejét.

Az Ebtv. 40. § (3) bekezdése alapján a csecsemőgondozási díj a szülési szabadságnak megfelelő időtartamra jár, legfeljebb a gyermek születését követő 168. napig, a koraszülött gyermek esetét kivéve.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 127. § (1) –(3) bekezdései szerint az anya egybefüggő 24 hét szülési szabadságra jogosult azzal, hogy ebből két hetet köteles igénybe venni. A szülési szabadság annak a nőnek is

jár, aki a gyermeket örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette. A szülési szabadságot - eltérő megállapodás hiányában - úgy kell kiadni, hogy legfeljebb négy hét a szülés várható időpontja elé essen.

Az Ebtv. 40. § (4)-(5) bekezdései a fentiekén felül további jogosultakat is megneveznek és meghatározzák, hogy ezekben az esetekben a CSED-re való jogosultság mikor veszi kezdetét:

Az (1) bekezdésben foglaltakon túl csecsemőgondozási díjra - az (5) bekezdésben foglaltak figyelembevételével - jogosult

- a) az a nő, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette,
- b) az - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvtv.) 5. § sz) pontja szerinti - családbafogadó gyám, aki a csecsemőt jogerős döntés alapján gondozza,
- c) a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő az egészségügyi szolgáltató által - az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott adattartalmú nyomtatvány szerint - igazoltan, az egészségi

állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák,

d) a csecsemőt gondozó vér szerinti apa, ha a gyermeket szülő nő meghal,

e) az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket vele együtt örökbe fogadni szándékozó nő az egészségügyi szolgáltató által - az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott adattartalmú nyomtatvány szerint - igazoltan, az egészségi állapota miatt kikerül abból a háztartásból, ahol a gyermeket gondozzák,

f) az a férfi, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, ha a gyermeket örökbe fogadni szándékozó nő meghal,

g) az a férfi, aki a csecsemőt egyedül vette örökbefogadási szándékkal nevelésbe.

(5) A csecsemőgondozási díj

a) a (4) bekezdés a) és g) pontja szerinti esetben a gyermek gondozásba vételének napjától,

b) a (4) bekezdés b) pontja szerinti esetben a gyám kirendelésének napjától,

c) a (4) bekezdés c) és e) pontja szerinti esetben az igazoláson feltüntetett naptól a gyermeket szülő nő - igazolás szerinti - egészségi állapotának fennállásáig,

d) a (4) bekezdés d) és f) pontja szerinti esetben az elhalálozás napjától

a gyermek születését követő 168. napig jár, ha a (4) bekezdés a)-g) pontja szerinti feltételek bármelyikének bekövetkezése napján az (1) bekezdésben meghatározottak a (4) bekezdés alapján jogosult személy tekintetében fennállnak.

IV./2. Mikor nem jár a CSED?

Az Ebtv. 41. § (1)-(3) bekezdései határozzák meg, hogy mikor nem jár a CSED vagy annak egy része:

41. § (1) Nem jár csecsemőgondozási díj a biztosítottnak

a) a szülési szabadságnak arra a tartamára, amelyre a teljes keresetét megkapja,

b) ha bármilyen jogviszonyban - ide nem értve a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban végzett tevékenységet - keresőtevékenységet folytat.

(2) Annak a biztosítottnak, aki a keresetét részben kapja meg, csak az elmaradt keresete után jár csecsemőgondozási díj.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában nem minősül keresőtevékenységnek az ellátásra való jogosultság kezdőnapját megelőzően végzett tevékenységből származó jövedelem - ideértve a szerzői jog védelme alatt álló alkotásért járó díjazást és a személyijövedelemadó-mentes tiszteletdíjat is - , ha az az ellátás folyósításának ideje alatt kerül kifizetésre.

IV./3. A CSED kiszámításánál használt jövedelem és a CSED összege

A CSED összegét a naptári napi alap, illetve a naptári napi jövedelem alapján kell meghatározni. Az Ebtv. 42. § (2) bek. szerint a CSED-nél a naptári napi alapot a táppénz alap számításánál is használt, az Ebtv. 48. § (1)-(2) bekezdésekben meghatározott módon kell megállapítani:

48. § (1) Ha a biztosítási idő a táppénzre való jogosultság kezdő napját megelőzően a 48/A. § (1) bekezdése szerint folyamatos, a táppénz alapját a táppénzre jogosultság

kezdőnapját közvetlenül megelőző naptári év első napjától a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső 180 naptári napra jutó jövedelem alapján kell megállapítani. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.

(2) Ha a biztosított az (1) bekezdésben meghatározott időszakban nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, azonban az (1) bekezdés szerinti időszak utolsó napjához időben legközelebb eső időszakban rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, és van legalább a táppénzre való jogosultság kezdő napjától 180 napnyi - a 48/A. § (2) bekezdése szerinti - folyamatos biztosítási jogviszonya, akkor a táppénz naptári napi alapját a 120 napi tényleges jövedelem alapján kell megállapítani.

Az Ebtv. 42. § (1) bek. a) pont alapján a CSED összege ebben az esetben a naptári napi alap 70%-a.

Az Ebtv. 42. § (3) bek. szerint, ha a naptári napi alap nem állapítható meg a (2) bekezdésben foglaltak szerint, naptári napi alap a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér

kétszeresének harmincad része, a CSED pontos összege pedig az Ebtv. 42. § (1) bek. a) pontjának második fordulata alapján ennek 70%-a.

Az Ebtv. 42. § (4) bek. szerint, ha a biztosított naptári napi jövedelme a minimálbér kétszeresének harmincad részét nem éri el, a csecsemőgondozási díj összegének megállapításánál a biztosított tényleges jövedelmét kell figyelembe venni. Tényleges jövedelem hiányában a szerződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni azzal, hogy a naptári napi alap a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad részét nem haladhatja meg. A CSED pontos összege ebben az esetben pedig az Ebtv. 42. § (1) bek. b) pontja alapján ennek a tényleges vagy szerződés szerinti jövedelemnek a 70%-a.

IV./4. Levonások a CSED-ből

A CSED-et a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (rövidítve és a továbbiakban: Szja. tv.) 1. számú, az adómentes bevételekről szóló melléklete nem nevesíti, így a CSED összege teljes egészében adóköteles. Az Szja. tv. 8. § (1) bek. szerint a levonandó személyi

jövedelemadó mértéke 15 szálék. A CSED összegéből egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci, valamint nyugdíjjárulékot nem kell levonni.

IV./5. A CSED igénylése

Az Ebtv. 62. § (1) bek. szerint a csecsemőgondozási díj iránti kérelmet a biztosítottnak a foglalkoztatónál kell előterjeszteni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a csecsemőgondozási díj iránti kérelmet a kifizetőhellyel rendelkező munkáltató esetében a kifizetőhely, egyéb esetben a munkáltató székhelye szerint illetékes egészségbiztosító bírálja el és utólag folyósítja.

Az Ebtv. 62. § (3) bekezdése szerint, ha csecsemőgondozási díj folyósítása alatt a biztosított biztosítási jogviszonya megszűnik, az ellátást az a szerv folyósítja tovább, amely az ellátást megállapította. Ha a biztosított az ellátás folyósításának az ideje alatt foglalkoztatót vált, a (2) bekezdésben meghatározott szerv folyósítja a már megállapított ellátást. A (6) bekezdés szerint a csecsemőgondozási díjat havonta egyszer utólag a

tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig, de legkésőbb a bérfizetési napon kell folyósítani.

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban és rövidítve: Vhr.) 38. § (1) bekezdése kimondja, hogy ha a foglalkoztatónál kifizetőhely nincs, a foglalkoztató a csecsemőgondozási díjra vonatkozó kérelem elbírálásához „Foglalkoztatói igazolás”-t állít ki, és azt a biztosított által benyújtott igazolásokkal együtt - csecsemőgondozási díj iránti kérelem esetén az ONYF Központja által a kérelem benyújtására rendszeresített nyomtatvánnyal együtt - öt napon belül a székhelye szerint illetékes járási hivatalnak megküldi. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy ha a foglalkoztatónál kifizetőhely működik, a foglalkoztató a csecsemőgondozási díjra, vonatkozó kérelem elbírálásához a biztosított által benyújtott igazolásokat öt napon belül a kifizetőhely részére megküldi. A foglalkoztató a kérelem, illetve igazolások átvételét, beérkezését hitelt érdemlő módon köteles igazolni.

A Vhr. 41. § (2) bekezdése szerint, amennyiben a biztosított a csecsemőgondozási díjat a szülést megelőző időponttól kéri, a szülés várható időpontját a terhesállományba vételt igazoló orvosi igazolással, vagy ha a szülő nőt nem vették terhesállományba, akkor a várandósgondozási könyv másolatával kell igazolni. A szülést megelőző időponttól való igénylés esetén, illetve ha a foglalkoztatónál kifizetőhely működik, a gyermek születésének tényét a szülést követően, a születési anyakönyvi kivonat másolatával igazolni kell. A csecsemőgondozási díjra való jogosultság perinatális halottvizsgálati bizonyítvánnyal is igazolható.

A nyilatkozat csecsemőgondozási díj megállapításához című formanyomtatvány letölthető az alábbi weboldalról:

<https://egbiztpenzbeli.onyf.hu/images/epel/nyomtatvanyok/PEO.-09-K.-Nyilatkozat-csed-megallapitasahoz.pdf>

IV./6. A CSED-re vonatkozó kedvezmény szabály

Az Ebtv. 42. § (4a)-(4b) bekezdései tartalmazzák a CSED kedvezmény szabályára vonatkozó rendelkezéseket, melyek

szerint, ha a gyermek gyermekgondozási díj vagy gyermekgondozást segítő ellátás igénybevétele alatt, vagy annak megszűnését követő egy éven belül születik, és az újabb gyermek születését megelőzően utolsóként született gyermek jogán megállapított csecsemőgondozási díj naptári napi alapja magasabb összegű, mint az Ebtv. vonatkozó szabályai alapján számított csecsemőgondozási díj naptári napi alapja, akkor a magasabb naptári napi alap alapján kell az ellátást megállapítani. E rendelkezés azonban csak akkor alkalmazható, ha az utolsóként megállapított ellátás alapja kizárólag a jogosultság kezdő napján fennálló jogviszonyban elért jövedelem figyelembevételével került megállapításra.

V. Gyermekgondozási díj (GYED)

A kiadvány V. alfejezete a gyermekgondozási díj részletes szabályait dolgozza fel.

V./1. GYED kinek jár biztosítási jogviszony alapján és mennyi időre?

Az Ebtv. 42/A. § szerint gyermekgondozási díjra jogosult

- a) a biztosított szülő, ha a gyermek születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt,
- b) az anya, valamint a 40. § (4) bekezdésében meghatározott személy, aki részére csecsemőgondozási díj került megállapításra és a biztosítási jogviszonya a csecsemőgondozási díjra való jogosultságának időtartama alatt megszűnt, feltéve, hogy a csecsemőgondozási díjra való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett és a gyermek születését megelőző két éven belül 365 napon át biztosított volt,

és a gyermeket saját háztartásában neveli.

Ugyanezen szakasz (4) bekezdése szerint a gyermekgondozási díjra történő jogosultsághoz szükséges előzetes 365 napi biztosítási időbe be kell számítani a biztosítás megszűnését követő baleseti táppénz idejét és a közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmány idejéből 180 napot, továbbá a rehabilitációs járadék, rehabilitációs ellátás folyósításának idejét.

Az Ebtv. 42/B. § (1)-(1a) bekezdése szerint a gyermekgondozási díj legkorábban a csecsemőgondozási díj, illetőleg az annak megfelelő időtartam lejártát követő naptól a gyermek 2. életévének betöltéséig, de ikergyermekek esetén ez követően további 1 évig jár.

Ugyanezen szakasz (2)-(4) bekezdései szerint a gyermekgondozási díj iránti kérelem benyújtható a csecsemőgondozási díj iránti kérelemmel együtt is. Amennyiben a gyermekgondozási díj iránti kérelem a szülési szabadság vagy az annak megfelelő időtartam lejártát megelőzően kerül benyújtásra, a kérelem elbírálására vonatkozó határidő kezdőnapja a szülési szabadság, illetve az annak megfelelő időtartam lejártát követő nap.

V./2. Mikor nem jár a GYED?

Az Ebtv. 42/C. § (1) bekezdése szerint nem jár a gyermekgondozási díj, ha

b) a jogosult egyéb rendszeres pénzellátásban részesül, ide nem értve a táppénzt, a baleseti táppénzt, a csecsemőgondozási díjat, a gyermekgondozási díjat, a gyermekgondozási támogatást, stb. vagy ha a jogosult

rendszeres pénzellátásban részesül és a csecsemőgondozási díjra vagy a gyermekgondozási díjra való jogosultság kezdő napján pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett;

c) a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, nevelésbe vették, továbbá ha harminc napot meghaladóan bentlakásos szociális intézményben helyezték el;

d) a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben (bölcsőde, mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, családi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet) helyezték el, kivéve ha a jogosult keresőtevékenységet folytat, továbbá ide nem értve a rehabilitációs, habilitációs foglalkozást nyújtó intézményi elhelyezést;

e) a jogosult előzetes letartóztatásban van vagy szabadságvesztés-, elzárásbüntetését tölti;

g) a gyermek a gyermekgondozási díjra való jogosultság ideje alatt meghal, az elhalálozás időpontját követő hónap első napjától, vagy ha addig a halál időpontjától számítva 15 napnál kevesebb van hátra, akkor az elhalálozást követő 16. naptól;

h) ikergyermekek esetében valamelyik gyermek meghal.

V./3. A biztosítási jogviszony alapján folyósított GYED havi összege

A GYED pontos havi összegének meghatározása a CSED-hez hasonlóan naptári napi alap vagy naptári napi jövedelmet segítségével történik, melyek összegét a CSED-nél bemutatott szabályok (Ebtv. 48. § (1)-(3) bek.) alapján kell meghatározni.

Az Ebtv. 48. § (1) bek. szerint, ha a biztosítási idő a táppénzre való jogosultság kezdő napját megelőzően a 48/A. § (1) bekezdése szerint folyamatos, a táppénz alapját a táppénzre jogosultság kezdőnapját közvetlenül megelőző naptári év első napjától a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső 180 naptári napra jutó jövedelem alapján kell megállapítani. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.

Ugyanezek szakasz (2) bekezdése szerint, ha a biztosított az (1) bekezdésben meghatározott időszakban nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, azonban az (1) bekezdés szerinti időszak utolsó napjához időben legközelebb eső időszakban rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, és van legalább a táppénzre való jogosultság kezdő napjától 180 napnyi - a 48/A. § (2) bekezdése szerinti - folyamatos biztosítási jogviszonya, akkor a táppénz naptári napi alapját a 120 napi tényleges jövedelem alapján kell megállapítani.

A (3) bekezdés alapján, ha a biztosított a (2) bekezdés szerinti időszakban nem rendelkezik 120 naptári napi jövedelemmel, de a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően van legalább 180 napnyi - a 48/A. § (2) bekezdése szerinti - folyamatos biztosítási jogviszonya, a táppénz naptári napi alapját a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelme alapján kell megállapítani.

A CSED szabályaival ellentétben a GYED maximális összegét a törvény határozza meg. Az Ebtv. 42/D. § (1) bekezdése szerint a gyermekgondozási díj összege a naptári

napi alap 70%-a, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70%-a.

Az Ebtv. 42/D. § (3) bekezdése a fenti rendelkezést kiegészítő szabályt tartalmaz, mely szerint, ha a naptári napi alap nem állapítható meg a fenti szabály alapján, akkor a naptári napi alap a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad része azzal, hogy ha a biztosított naptári napi jövedelme a minimálbér kétszeresének harmincad részét nem éri el, a gyermekgondozási díj összegének megállapításánál a biztosított tényleges jövedelmét kell figyelembe venni. Tényleges jövedelem hiányában a szerződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni.

A (4) bekezdés szerint a maximális összegben megállapított gyermekgondozási díj összegét minden év január 15-éig hivatalból felül kell vizsgálni, és a tárgyévre érvényes összeghatár figyelembevételével január 1-jei időponttól újra meg kell állapítani.

V./4. A diplomás GYED

A kiadvány V./4. címe a „diplomás GYED-ről”, mint a GYED speciális formájáról szól.

Az Ebtv. 42/E. § (1) bek. szerint a TB jogviszony alapján megállapítható GYED-en túl gyermekgondozási díjra jogosult az a szülő nő is, aki az alábbi feltételek mindegyikének megfelel:

- a) a TB alapján járó GYED-re nem jogosult,
- b) a gyermeke születését megelőző két éven belül államilag elismert felsőoktatási intézményben magyar nyelvű nappali képzésben legalább két félév aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkezik, azzal, hogy egy félévre csak egy aktív hallgatói jogviszony vehető figyelembe,
- c) a gyermeke a b) pont szerinti hallgatói jogviszony fennállása alatt vagy a hallgatói jogviszony szünetelését, illetve megszűnését követő 1 éven belül születik,
- d) a gyermeket saját háztartásában neveli,
- e) magyar állampolgár vagy másik EGT tagállam állampolgára, és
- f) a gyermek születésének napján rendelkezik magyarországi bejelentett lakóhellyel.

A Vhr. 26/D. § (1) bek. szerint a két aktív félév megállapításához a gyermek születését megelőző két éven belüli aktív félévekben összesen 260 naptári napi hallgatói jogvisztonnyal kell rendelkezni, a Vhr. 38. § (12) bek. szerint a GYED iránti kérelemhez csatolni kell a hallgatói jogvisztonnyról a felsőoktatási intézmény által kiadott igazolást is.

Az Ebtv. 42/E. § (2) bek. szerint a fenti esetben a GYED a gyermek születésének napjától a gyermek 1 éves koráig jár.

A (3) bek. szerint az ilyen GYED-re a fenti feltételeknek megfelelő vér szerinti apa akkor jogosult, ha a szülő nő meghal, vagy az (1) bekezdés b)-f) pontjában foglalt feltételek valamelyikének nem felel meg és a TB alapján járó GYED-re nem jogosult.

A (4) bek. szerint a vér szerinti apa részére a gyermekgondozási díj a (2) bekezdésben meghatározott jogosultsági időből igénybe nem vett időszakra jár, de legfeljebb a gyermek 1 éves koráig.

A diplomás GYED összege függ attól, hogy alap- vagy mesterképzésben vesz részt a jogosult, de bizonyos feltételek fennállása esetén a CSED-nél bemutatott számítást (Ebtv. 48. § (1)-(2) bek.) is alkalmazni kell. Az erre vonatkozó rendelkezéseket az Ebtv. 42/E. § (5)-(9) bekezdései tartalmazzák:

(5) Az (1), illetve a (3) bekezdés alapján megállapított gyermekgondozási díj havi összege

a) a felsőfokú alapképzésben, felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatási szakképzésben, valamint a szakirányú továbbképzésben részt vevő hallgató esetén a jogosultság kezdő napján érvényes kötelező legkisebb munkabér,

b) a mesterképzésben, egységes, osztatlan képzésben vagy doktori képzésben részt vevő hallgató esetén a jogosultság kezdő napján érvényes garantált bérminimum

70 százaléka.

(6) Ha az (1), illetve a (3) bekezdés alapján gyermekgondozási díjra jogosult személy a gyermek születésének napján biztosított és a számítási időszakban rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, az ellátás összegét a 48. § (1) és (2) bekezdése alapján kell kiszámítani azzal, hogy az ellátás összege nem lehet

kevesebb az (5) bekezdés a), illetve b) pontjában meghatározott összegnél, valamint nem lehet magasabb havonta a minimálbér kétszeresének 70 százalékánál.

(7) Ha az (1), illetve a (3) bekezdés alapján gyermekgondozási díjra jogosult biztosított a számítási időszakban nem rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, az ellátás naptári napi alapját a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad része alapján kell megállapítani azzal, hogy ha a biztosított naptári napi jövedelme a minimálbér kétszeresének harmincad részét nem éri el, a gyermekgondozási díj összegének megállapításánál a biztosított tényleges jövedelmét kell figyelembe venni. Tényleges jövedelem hiányában a szerződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni. Az így megállapított gyermekgondozási díj összege nem lehet alacsonyabb az (5) bekezdésben meghatározott összegnél.

(8) Ha az (1) vagy a (3) bekezdés alapján gyermekgondozási díjra jogosult személy az (1) bekezdés b) pontja szerinti hallgatói jogviszony megszűnését követő 1 éven belül válik jogosulttá az ellátásra és az ellátás összege nem állapítható meg a (6) bekezdés alapján, a gyermekgondozási díj

összegét az (5) bekezdés a) vagy b) pontja szerint kell megállapítani.

(9) Az (5) és a (6) bekezdés alapján megállapított gyermekgondozási díj összegét minden év január 15-éig hivatalból felül kell vizsgálni és a tárgyévre érvényes kötelező legkisebb munkabér, illetve garantált bérminimum figyelembevételével január 1-jei időponttól újra meg kell állapítani.

V./5. Levonások a GYED-ből

A CSED-hez hasonlóan az Szja. tv. szerint a GYED-ből is 15% SZJA-t kell levonni. A Tbj. 26. § (1) bek. kimondja, hogy a gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermekgondozási segélyben, stb. részesülő személy a díj, segély, támogatás, járadék, ellátás összege után nyugdíjjárulékot fizet. Tehát a gyermekgondozási díjban részesülő személy a díj összege után (10%-os mértékű) nyugdíjjárulékot fizet.

V./6. Mi a GYED extra?

A munkába visszatérők után érvényesíthető szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás kedvezmények

A szociális hozzájárulási adó tekintetében érvényesíthető kedvezményről az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény (a továbbiakban és rövidítve: Eat.) 462/D. § (1)-(3) bek. rendelkezik az alábbiak szerint:

462/D. § (1) A gyermekgondozási díj, gyermekgondozást segítő ellátás vagy gyermeknevelési támogatás (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: anyasági ellátás) folyósítása alatt vagy folyósításának megszűnését követően adókötelezettséget eredményező munkaviszonyban álló személyt foglalkoztató kifizető az őt a munkaviszonyra tekintettel terhelő adóból adókedvezményt vehet igénybe.

(2) Az adókedvezmény összegét a kifizető havonta, az adott hónapban fennálló adófizetési kötelezettséget eredményező munkaviszonyonként külön-külön kiszámított részkedvezmények összegeként állapítja meg. A részkedvezmény egyenlő a foglalkoztatott - gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő

ellátásban részesült vagy részesülő - természetes személyt (munkavállalót) az adómegállapítási időszakra megillető, az adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabér, de legfeljebb 100 ezer forint után a 459. § (1) bekezdés szerinti adómértékkel (22%) megállapított összeggel a foglalkoztatás első két évében és legfeljebb 100 ezer forint után a 459. § (1) bekezdés szerinti adómérték 50 százalékával (11%) megállapított összeggel a foglalkoztatás harmadik évében.

(3) A (2) bekezdéstől eltérően a részkedvezmény egyenlő a természetes személyt (munkavállalót) az adómegállapítási időszakra megillető, az adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabér, de legfeljebb 100 ezer forint után a 459. § (1) bekezdés szerinti adómértékkel (22%) megállapított összeggel a foglalkoztatás első három évében és legfeljebb 100 ezer forint után a 459. § (1) bekezdés szerinti adómérték 50 százalékával (11%) megállapított összeggel a foglalkoztatás negyedik és ötödik évében, ha a foglalkoztatott

a) a családok támogatásáról szóló törvény szerint legalább három gyermekre tekintettel családi pótlékra szülőként jogosult és gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült vagy részesül, vagy

b) gyermeknevelési támogatásban részesült vagy részesül.

A szakképzési hozzájárulás tekintetében érvényesíthető kedvezményről a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény 4. § (1)-(1a) bekezdései rendelkeznek:

4. § (1) A szakképzési hozzájárulás alapja a hozzájárulásra kötelezettet terhelő szociális hozzájárulási adó alapja.

(1a) A szakképzési hozzájárulás alapját csökkenti az azon foglalkoztatott természetes személyeknek (munkavállalóknak) a szociális hozzájárulási adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabérének összege, de legfeljebb a kedvezménnyel érintett munkavállalónként havonta 100 ezer forint, amely munkavállalók munkaviszonyára tekintettel a tárgyhónapban a szociális hozzájárulási adó alanya

c) a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás vagy a gyermeknevelési támogatás folyósítása alatt vagy azt követően foglalkoztatott munkavállalók után az Eat. 462/D. § (2) bekezdése szerint,

d) a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás vagy a gyermeknevelési támogatás folyósítása alatt vagy azt követően foglalkoztatott munkavállalók után az Eat. 462/D. § (3) bekezdése szerint,

a foglalkoztatás első két évében, a d) pont szerinti esetben a foglalkoztatás első három évében igénybe vehető szociális hozzájárulási adókedvezményt érvényesít.

V./7. A GYED igénylése

A GYED az „Igénybejelentés gyermekgondozási díjra” című formanyomtatványnak a foglalkoztatónál való benyújtásával igényelhető.

Az igénybejelentés gyermekgondozási díjra című formanyomtatvány letölthető az alábbi weboldalról:

<https://egbiztpenzbeli.onyf.hu/images/epel/nyomtatvanyok/PEO.-07-K.-Igenybejelentes-gyed-re.pdf>

VI. A táppénz

A kiadvány VI. alfejezete a táppénz szabályait ismerteti.

VI./1. Ki jogosult táppénzre? Mennyi időre jár a táppénz?

Az Ebtv. a táppénzre jogosultakról és annak időtartamáról az alábbi rendelkezéseket tartalmazza.

43. § (1) Táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik és a Tbj.-ben meghatározott mértékű (3%) pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

(2) Egyidejűleg fennálló több biztosítási jogviszony esetén a keresőképtelenséget és a táppénzre való jogosultságot, azok időtartamát, az ellátás mértékét, illetőleg összegét mindegyik jogviszonyban külön-külön kell megállapítani. E rendelkezés vonatkozik arra az esetre is, ha a több biztosítási jogviszony ugyanannál a foglalkoztatónál áll fenn.

A táppénzre jogosultság szempontjából fontos a keresőképtelenség fogalmának meghatározása. Az erre vonatkozó rendelkezések az Ebtv. 44-45. §-ban találhatók.

44. § Keresőképtelen,

- a) aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- b) aki várandóssága, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és csecsemőgondozási díjra nem jogosult;
- f) aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy gyógykezelése miatt részesül;
- g) akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható;
- h) a méltányosságból adható táppénz tekintetében a szülő,
- ha) aki 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy
- hb) a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben,

ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg ellátást nyújtó intézményben.

A keresőképtelenség szabályozása kapcsán az Ebtv. indokolásának a fenti rendelkezésekhez (Ebtv. 44. §) fűzött részei szerint egyre több szülő részéről merül fel az igény arra, hogy gyermeke kórházi tartózkodásának ideje alatt gyermeke mellett lehessen, és erre az időre ne szabadságot, illetve jogellenesen saját jogán táppénzt vegyen igénybe.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 11. § (4) bekezdése kimondja, hogy a kiskorú betegnek joga van arra, hogy szülője, törvényes képviselője, illetőleg az általa vagy törvényes képviselője által megjelölt személy mellette tartózkodjon. A gyermek kórházi tartózkodásának ideje alatt a kezeléseket az orvosok, az ápolás egy részét a kórház ápolói végzik. A kórházi kezelés időtartama alatt nem valósul meg az a fajta klasszikus gyermekápolás, mint amit a szülő végez otthonában a gyermek betegsége idején, azonban a szülő jelenléte, illetve az ápolásba történő közreműködése nagyban segíti az ápoló személyzet munkáját. A gyermekek élethelyzete és kötődésük szüleikhez rendkívül különböző. Súlyos betegsége idején

sok 12 és 18 év közötti gyermek is igényli legalább egyik szülőjének tartós kórházi jelenlétét. Ezért indokolt, hogy 18 évre emelkedjen az a korhatár, amely alatt a szülő, gyermeke súlyos betegsége esetén, méltányossági alapon, a gyermekre tekintettel, táppénzt igényelhet.

Az Ebtv. 46. § (1) bekezdése rendelkezik a táppénz időtartamáról, az alábbiak szerint:

46. § (1) Táppénz a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt, a keresőképtelenség tartamára jár, legfeljebb azonban a keresőképtelenség első napját közvetlenül megelőző - 48/A. § (1) bekezdése szerinti - folyamatos biztosítási időszak alatt a Tbj. 5. §-ában meghatározott biztosításban töltött napoknak megfelelő számú napra,

a) de legfeljebb egy éven át;

b) egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, illetve otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén a gyermek egyéves koráig;

c) egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;

d) háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek negyvenkettő, egyedülálló szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;

e) hatévesnél idősebb, de tizenkét évesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek tizennégy, egyedülálló szülőnek huszonnyolc naptári napon át.

A Vhr. 27. § határozza meg, hogy kit kell egyedülállónak tekinteni.

27. § (1) Egyedülálló az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van.

(2) Az egyedülállóság szempontjából különélőnek kell tekinteni azt is, aki házastársával ugyanabban a lakásban lakik, ha a házasság felbontása iránt bírói eljárás van folyamatban.

(3) Egyedülállónak kell tekinteni továbbá,

b) azokat a házastársakat, akik a vakok személyi járadékában részesülnek, vagy arra egyébként jogosultak,

c) akinek a házastársa

ca) a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 30. § (4) bekezdés b) pont

ba) alpontjának vagy 32. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,

cb) az Mmtv. 31. §-ának alkalmazásával öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,

cc) az Mmtv. szerinti rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,

cd) az Mmtv. 30. § (2) bekezdése alkalmazásával a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény, illetve a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 2012. január 1-jét megelőzően hatályos szabályai, vagy a fegyveres erők és a fegyveres testületek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 1971. évi 10. törvényerejű rendelet alapján megállapított I. vagy II. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban 2011. december 31-én részesülő személy, aki a szolgálati járandóság megállapítását kérte, amennyiben megfelelt a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény 9. § b) pontjában meghatározott feltételeknek, vagy

ce) előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés büntetését tölti.

(4) A (3) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell az élettársakra is.

Az Ebtv. 46. § (1a) bekezdése a táppénzelőzmény fogalmát pontosítja: Ha a biztosított szülő a gyermek ápolása címén igényel táppénzt, előzményként a gyermek előző születésnapjától a gyermek következő születésnapjáig eltöltött táppénzes napokat kell figyelembe venni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően a biztosított, ha részére külön törvény rendelkezése szerint betegszabadság jár, a 44. § a) és f) pontjában említett keresőképtelenség esetében táppénzre legkorábban a betegszabadságra való jogosultság lejártát követő naptól jogosult.

Ugyanezen szakasz (4) bekezdése a fiatalok táppénzre jogosultságát szabályozza:

Biztosításának a tartamára tekintet nélkül jár a táppénz annak, aki

- a) tizennyolc éves kora előtt válik keresőképtelenné, vagy
- b) iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül biztosítottá válik, és keresőképtelenségéig megszakitás nélkül biztosított.

Az Ebtv. 46. § (5)-(6) bekezdései a táppénzelőzmény szabályát határozzák meg: Ha a biztosított a

keresőképtelenség első napját közvetlenül megelőző egy éven belül már táppénzben részesült, ennek időtartamát az újabb keresőképtelenség alapján járó táppénz folyósításának időtartamába be kell számítani.

(6) Az (5) bekezdés alkalmazásában nem számít előzménynek az az idő, amely alatt a biztosított

- a) egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása,
- b) beteg gyermek ápolása,
- c) közegészségügyi okból foglalkozástól eltiltás, hatósági elkülönítés vagy a járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat

miatt részesült táppénzben.

VI./2. Mikor nem jár táppénz?

Az Ebtv. 47. § (2) bekezdése határozza meg azokat az eseteket, amelyekben nem jár táppénz.

(2) Nem jár táppénz

- a) a keresőképtelenségnek arra az időtartamára, amely alatt a biztosítás szünetel, munkavégzési kötelezettség hiányában keresetvesztésig nincs, továbbá a betegszabadság lejártát

követő szabadnapra és heti pihenőnapra, ha az azt követő munkanapon (munkaszüneti napon) a keresőképtelenség már nem áll fenn,

b) a keresőképtelenségnek arra a tartamára, amelyre a biztosított a teljes keresetét megkapja, illetve, ha a keresetét részben kapja meg, a részben megkapott kereset után,

c) a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának az idejére, ide nem értve a segély mellett végzett munka alapján járó táppénzt,

d) az előzetes letartóztatás és a szabadságvesztés tartamára,

e) a saját jogú nyugdíj folyósításának időtartamára,

f) a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a táncművészeti életjáradék és az átmeneti bányászjáradék folyósításának az idejére, ide nem értve a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a táncművészeti életjáradék, illetve az átmeneti bányászjáradék mellett végzett munka alapján járó táppénzt.

VI./3. A táppénz alapja és összege

A szabályozás bonyolultságára tekintettel a táppénz alapjára és összegére vonatkozó pontos törvényi rendelkezések

(Ebtv. 48. §) a kiadványban nem szerepelnek teljes terjedelemben, hanem a jelen mellékletben kaptak helyet:

48. § (1) Ha a biztosítási idő a táppénzre való jogosultság kezdő napját megelőzően a 48/A. § (1) bekezdése szerint folyamatos, a táppénz alapját a táppénzre jogosultság kezdőnapját közvetlenül megelőző naptári év első napjától a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső 180 naptári napra jutó jövedelem alapján kell megállapítani. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.

(2) Ha a biztosított az (1) bekezdésben meghatározott időszakban nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, azonban az (1) bekezdés szerinti időszak utolsó napjához időben legközelebb eső időszakban rendelkezik legalább 120 naptári napi jövedelemmel, és van legalább a táppénzre való jogosultság kezdő napjától 180 napnyi - a 48/A. § (2) bekezdése szerinti - folyamatos

biztosítási jogviszonya, akkor a táppénz naptári napi alapját a 120 napi tényleges jövedelem alapján kell megállapítani.

(3) Ha a biztosított a (2) bekezdés szerinti időszakban nem rendelkezik 120 naptári napi jövedelemmel, de a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően van legalább 180 napnyi - a 48/A. § (2) bekezdése szerinti - folyamatos biztosítási jogviszonya, a táppénz naptári napi alapját a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelme alapján kell megállapítani.

(4) Ha a biztosított a táppénzre való jogosultság első napját megelőzően nem rendelkezik 180 napnyi - a 48/A. § (2) bekezdése szerinti - folyamatos biztosítási jogviszonnyal, a táppénz naptári napi alapját a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapulvételével kell megállapítani, kivéve, ha a tényleges vagy a szerződés szerinti jövedelme a minimálbért nem éri el. Ez esetben a táppénz naptári napi alapja a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelem.

(5) Ha a biztosított a táppénzre jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjától a táppénzre jogosultságot közvetlenül megelőző év első napjáig terjedő időszakban azért nem rendelkezik legalább

180 naptári napi jövedelemmel, mert legalább 180 napig táppénzben, baleseti táppénzben, csecsemőgondozási díjban vagy gyermekgondozási díjban - kivéve a méltányosságból megállapított ellátásokat - részesült, a táppénz naptári napi összegét az utolsóként megállapított ellátás alapjának figyelembevételével kell megállapítani, ha a tényleges, ennek hiányában a szerződés szerinti jövedelménél kedvezőbb.

(7) A táppénz összege

a) a táppénz alapjának 60%-a, ha a biztosított a 48/A. § (1) bekezdése szerinti folyamatos biztosítási időszak alatt rendelkezik legalább 730 - a Tbj. 5. §-a szerinti - biztosításban töltött nappal;

b) a táppénz alapjának 50%-a, ha a biztosított az a) pontban meghatározottnál kevesebb - a Tbj. 5. §-a szerinti - biztosításban töltött nappal rendelkezik;

c) a táppénz alapjának 50%-a a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt, illetve a 44. § d) pontjában meghatározott esetben,

azzal, hogy táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad részét.

A táppénz alapjának és összegének meghatározásánál a törvény a biztosítási idő folyamatoságát említi, melynek feltételeit az Ebtv. 48/A. § határozza meg:

48/A. § (1) A biztosításban töltött idő akkor folyamatos, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs. A 30 napi megszakítás időtartamába nem számít be a táppénz, a baleseti táppénz, a csecsemőgondozási díj, a gyermekgondozási díj - kivéve a 42/E. § alapján megállapított gyermekgondozási díj - és a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának az ideje.

(2) A 48. § (2)-(4) bekezdése szerinti naptári napi átlag megállapításánál 180 napi folyamatos biztosításban töltött időként a Tbj. 5. §-ában meghatározott biztosításban töltött napokat lehet figyelembe venni. E szabály alkalmazásában a biztosítás akkor tekinthető folyamatosnak, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs.

VII. A gyermekápolási táppénz (GYÁP)

A kiadvány VII. alfejezete a gyermekápolási táppénz szabályait ismerteti. A GYÁP a táppénz egy speciális esetcsoportja, mely a keresőképtelenség három esetét foglalja magába.

VII./1. **Ki jogosult a GYÁP-ra és mennyi időre**

A GYÁP gyűjtőfogalma alatt a keresőképtelenség alábbi három esetét szabályozza az Ebtv. 44. §:

44. § Keresőképtelen,

c) az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;

d) a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben;

e) a szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja és a gyermeket a saját háztartásában neveli;

A GYÁP-ra való jogosultság időtartamát az Ebtv. 46. § (1) bek. szabályozza:

b) egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, illetve otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén a gyermek egyéves koráig;

c) egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;

d) háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek negyvenkettő, egyedülálló szülőnek nyolcvannégy naptári napon át;

e) hatévesnél idősebb, de tizenkét évesnél fiatalabb gyermek otthoni ápolása és - a gyermek fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő kezelése esetén - a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézményben történő

tartózkodás címén évenként és gyermekenként a szülőnek tizennégy, egyedülálló szülőnek huszonnyolc naptári napon át.

VII./2. **Mennyi a GYÁP összege?**

A GYÁP és a hétköznapi táppénz összegét azonos módon kell meghatározni. (ld. VI./3.).

VIII. Méltányossági alapon megállapított pénzbeli ellátások

A kiadvány VIII. alfejezete a méltányossági alapon megállapított és az Ebtv. 50. §-ban található pénzbeli ellátások szabályait dolgozza fel.

50. § (1) Az egészségbiztosítási szerv - az E. Alap éves költségvetésében meghatározott keretek között - méltányosságból csecsemőgondozási díjat, gyermekgondozási díjat és táppénzt akkor állapíthat meg a biztosított részére, ha a biztosított az ahhoz szükséges biztosítási idővel nem rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl az egészségbiztosító méltányosságából a 46. § (1) bekezdés c)-e) pontjaiban meghatározott időtartamot meghaladóan is állapíthat meg gyermekápolási táppénzt a 44. § d) és e) pontja szerinti keresőképtelen biztosítottak részére.

(3) A gyermek betegségére tekintettel az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon túl, a 44. § h) pontja szerinti keresőképtelen biztosított részére az egészségbiztosítási szerv méltányosságából megállapíthat gyermekápolási táppénzt.

(4) A méltányosságból megállapítható pénzbeli ellátások folyósításának idejét és összegét az egészségbiztosító a méltányossági kérelem elbírálása során az V. fejezetben foglaltaktól eltérően határozhatja meg, azzal, hogy az összege nem haladhatja meg

a) csecsemőgondozási díj esetén a 42. § (3) bekezdése szerinti összeget,

b) gyermekgondozási díj esetén a 48. § (4) bekezdése szerinti összeget,

c) az (1) bekezdés szerinti táppénz esetén - a biztosítási idő figyelembevételével - a 48. § (7) bekezdése szerinti összeget.

(5) Az egészségbiztosító méltányosságból a biztosítottat és a kizárólag egészségügyi szolgáltatásra jogosult személyt indokolt esetben segélyben részesítheti.

A méltányosságból engedélyezhető pénzbeli ellátásokra vonatkozóan a Vhr. is tartalmaz fontos rendelkezéseket:

31/A. § Az Ebtv. 50. § (1) bekezdése szerinti méltányossági jogkörben kizárólag a Tbj. 5. §-a szerint biztosítottak minősülő személy részére engedélyezhető pénzbeli ellátás.

31/B. §

(2) A táppénz folyósításának időtartama a méltányosságból engedélyezett ellátás folyósításának időtartamával együtt sem haladhatja meg az egy évet.

(3) Nem engedélyezhető méltányosságból táppénz, ha a biztosított jogszabály alapján egyéb ellátásra szerzett jogosultságot, illetve ellátásban részesül, kivéve, ha a gyermekgondozási támogatás mellett munkavégzési kötelezettsége van, valamint ha az ápolási díj mellett munkát végző biztosított a gyermeke betegségére tekintettel igényel táppénzt.

31/D. § (1) A biztosított a méltányossági kérelmet a foglalkoztatójához nyújthatja be. A táppénz folyósítására

vonatkozó kérelemhez csatolni kell az orvosi igazolást és javaslatot, valamint az orvosi szakvéleményt a keresőképtelenség várható időtartamáról. A foglalkoztató a biztosított méltányossági kérelmét a kérelem kézhezvételétől számított 5 napon belül továbbítja a 38. § (1) bekezdése szerint a székhelye szerint illetékes kormányhivatalhoz.

(2) A foglalkoztató az Ebtv. 50. § (2) és (3) bekezdése szerinti esetben a biztosított méltányossági kérelmét, a foglalkoztató rendelkezésére bocsátott valamennyi dokumentumot, valamint - ha a foglalkoztató társadalombiztosítási kifizetőhelyet működtet - az ONYF Központja által rendszeresített nyomtatványt kitöltve, a kérelem benyújtásától számított 5 napon belül megküldi a székhelye szerint illetékes kormányhivatal részére.

(4) A méltányossági kérelmek elbírálásánál figyelemmel kell lenni a biztosított

- a) biztosításban töltött idejére,
- b) 30 napnál hosszabb megszakítást megelőző biztosítási idejének tartamára,
- c) jövedelmi viszonyára és egyéb méltánylást érdemlő körülményeire.

(5) A táppénz időtartamának meghosszabbítása iránti kérelem kizárólag a 2. § és a 3. § alapján beutalásra jogosult orvos által kiadott igazolásban foglaltak figyelembevételével engedélyezhető.

(6) A táppénzt méltányosságból legkorábban - a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása vagy kórházi tartózkodása címén méltányosságból megállapítható táppénz esetét kivéve - az igényjogosultság megszűnését követő naptól lehet megállapítani.

31/E. § (1) Az ONYF Központja gondoskodik az E. Alap költségvetésében meghatározott méltányosságból adható pénzbeli ellátások keretösszegének kormányhivatalok közötti felosztásáról, továbbá figyelemmel kíséri a keretösszeg felhasználását. A kormányhivatal az ONYF Központja által méltányosságból adható pénzbeli ellátások megállapítására meghatározott éves keretösszeget nem lépheti túl, a méltányosságból megállapított pénzbeli ellátásokról minden naptári negyedévet követő hónap 10-éig köteles az ONYF részére beszámolót készíteni annak érdekében, hogy az ONYF Központja a keretösszeg felhasználását figyelemmel kísérje.

(2) Az Ebtv. 50. § (1) bekezdése alapján méltányosságból engedélyezett táppénz folyósításának időtartamát az újabb keresőképtelenség alapján járó táppénz folyósításának időtartamába be kell számítani. A méltányosságból engedélyezett ellátás folyósításának időtartama újabb ellátás megállapítására nem jogosít.

A Vhr. 28. § (1) bek. szerint a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása, illetve kórházi tartózkodása címén méltányosságból folyósított táppénz megállapításánál előzményként azt az időtartamot kell figyelembe venni, amelyre ugyanazon gyermek ápolása, illetve kórházi tartózkodása címén a gyermek legutóbbi születésnapját követően táppénzt folyósítottak.

A méltányosságból engedélyezhető egyszeri segélyről a Vhr. 31/F. § (1) bekezdése rendelkezik az alábbiak szerint:

31/F. § (1) A kormányhivatal a biztosított kérelmében előadott összes körülményre tekintettel dönt a segélyben részesítésről és a segély összegéről. Ennek keretében mérlegelni kell a biztosított

a) egészségi állapotában bekövetkezett kedvezőtlen változást, illetve egészségkárosodást,

- b) jövedelmi helyzetét, életkörülményeit,
- c) egészségügyi szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségét,
- d) Ebtv. 50. § (1) és (2) bekezdése alapján méltányosságból megállapítható táppénz, csecsemőgondozási díj, gyermekgondozási díj iránti kérelmének elutasítását.

(2) A biztosított a segély megállapításának időpontjától számított egy éven belül csak különös méltánylást érdemlő körülmény bekövetkezése esetén részesíthető ismételten segélyben.